

AAN

Astrid Hilgers (Min EZ) en Erik Jan van der Meer (RVO)

VAN

Marijn Tangelder & Jeroen Wijsman

Aantekeningen dwarsverbanden onderzoek Haringvliet

In het Droomfondsproject Haringvliet¹ door samenwerkende natuurorganisaties wordt verkend hoe een natuurlijker Haringvliet kan worden vormgegeven na de invoering van het Kierbesluit in 2018. Focus ligt daarbij op het herstellen van estuariene natuur, schelpdierbanken en vismigratie en de mogelijkheden voor recreatie en visserij en er lopen verschillende verkenningen en onderzoeken.

In het kader van Beleidsondersteunend Onderzoek (BO) vanuit de Natuurambitie Grote Wateren heeft het ministerie van Economische Zaken (Astrid Hilgers) aan Wageningen Marine Research gevraagd te inventariseren of er dwarsverbanden zijn en of deze onderzoeken elkaar kunnen versterken en dit beknopt samen te vatten. Focus licht op twee onderzoek sporen die in voorbereiding zijn en die hieronder staan beschreven.

Studie 1: Verkenning mogelijkheden herstel getijdennatuur in het Haringvliet²

Opdrachtgever: Wereld Natuur Fonds (Bas Roels)

Uitvoerende partijen: Wageningen Marine Research (trekker) en Deltares

Stadium: offerte fase

Omschrijving: In 2018 gaan de Haringvlietsluizen op een kier. Om tot een verder herstel van de natuurlijke dynamiek te komen zou er via de Haringvlietsluizen ook meer getij kunnen worden teruggebracht op het Haringvliet, maar ook in het Hollands Diep en de Biesbosch. Dit onderzoek richt zich op een optimalisatie van de getijslag (variërend van 30-150 cm) met betrekking tot de natuurwaarden (in dit geval intergetijdengebied) bij verschillende scenario's voor zeespiegelstijging.

De volgende deelvragen zijn hierbij geformuleerd:

1. Wat is de relatie tussen getijslag en areaal intergetijdengebied en waar ligt het optimum qua areaal?
2. Hoe ontwikkelt dat areaal zich in relatie tot de getijdynamiek
3. Waar ontstaan deze intergetijdengebieden of kunnen ze ontstaan?
4. Is er voldoende dynamiek in het systeem te krijgen om natuurlijke plaatopbouw terug te krijgen?
5. Zo nee, zijn daar flankerende maatregelen voor mogelijk?
6. In de tijd gezien, neemt de zandhonger in het Haringvliet toe als gevolg van zeespiegelstijging?
7. Zo ja, zijn daar flankerende maatregelen voor mogelijk?
8. Welke natuurwaarden ontstaan er in de terugkerende intergetijdengebieden; zoete en zoute variant, bodemleven, voedselbeschikbaarheid voor vogels?
9. Kansen voor ontstaan broedgelegenheid verschillende vogelsoorten? Welke vogelsoorten hebben prioriteit?

¹ <http://haringvliet.nu/home>

² Verkenning mogelijkheden herstel getijdennatuur in het Haringvliet (conceptofferte), versie februari 2017

Memo

DATUM

16 februari 2017

ONDERWERP

Dwarsverbanden onderzoek Haringvliet

INTERNET

www.wur.nl

CONTACTPERSOON

Marijn Tangelder

TELEFOON

0317-487540

E-MAIL

marijn.tangelder@wur.nl

Welke scenario's nader worden onderzocht wordt bepaald samen met experts en opdrachtgever in een workshop.

Studie 2: De Dynamische Delta: Socio-economische effecten van toekomst alternatieven van een duurzaam Haringvliet³

Opdrachtgever: Wereld Natuur Fonds (Bas Roels)

Uitvoerende partijen: IVM Instituut voor Milieuvraagstukken Vrije Universiteit van Amsterdam (trekker), Blue Economy en Wageningen Universiteit en Research

Stadium: offerte fase

Omschrijving: In het Droomfonds project wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van natuur en landschap maar ook in recreatief-toeristische infrastructuur en mogelijkheden. De vraag is of een meer natuurlijke inrichting van het Haringvliet, gecombineerd met meer beleving economische en maatschappelijke winst oplevert. Zo'n onderbouwing levert meer draagvlak op bij bestuurders, investeerders en bewoners voor de plannen en werk van het droomfondsproject en is behulpzaam in het formuleren van vervolginiciatieven. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt: Wat is het maatschappelijk rendement van het droomfondsproject Haringvliet en kan dit rendement in de toekomst worden verhoogd door verdergaande natuur- en recreatieve ontwikkeling van het gebied?

De onderzoeksactiviteiten worden aan de hand van People-Planet-Profit als conceptueel raamwerk uitgevoerd:

People: Hoe beleven, waarderen en ondersteunen burgers en toeristen verschillende aspecten van een dynamisch Haringvliet?

Planet: Maatschappelijke baten van landschapsherstel en watermanagement zijn sterk afhankelijk een goed-functionerend ecosysteem. Om dit verband aan te tonen is het belangrijk om de ecologische condities en 'diensten' (ecosysteemdiensten) van de Delta voor verschillende scenario's in kaart te brengen en te analyseren.

Profit: Bepalen effecten van (onderdelen van) het Droomfondsproject Haringvliet en nog te bepalen alternatieven voor de regionale en lokale economie. Door te investeren in natuur en landschap kan de leefbaarheid en de lokale economie op de Zuid-Hollandse eilanden worden versterkt. Draagt dat wat we doen bij aan de bewegingen die we met elkaar willen realiseren (successen etaleren) en is het nodig om tot bijsturing te komen in de opgaven en deelprojecten?

Integratie: In dit onderdeel van het onderzoek worden de afzonderlijke resultaten van People-Planet-Profit gecombineerd in een integratie analyse.

Dwarsverbanden/advies

Interessant is dat studie 1 de optimalisatie van (getijden)natuurwaarden onderzoekt en dat studie 2 zich richt op socio-economische effecten van een meer dynamisch Haringvliet dus deze studies zijn vooral complementair aan elkaar.

In studie 1 wordt samen met experts en opdrachtgever toekomstige scenario's geformuleerd met verschillende gradaties van getij herstel. Mogelijk kan studie 2 hier op aanhaken door één of meerdere scenario's als uitgangspunt voor de socio-economische analyse te nemen.

In studie 2 wordt aangegeven onder de uitwerking 'Planet' dat middels een analyse van ecosysteemdiensten en waardering- landschapsherstel analyse de diensten en baten in kaart worden gebracht die het gebied te bieden heeft. In studie 1 worden concrete arealen van verschillende natuurtypen berekend aan de hand van een modellering voor verschillende alternatieven van herstel van getijden natuur (bij variërende getijslag). Deze arealen zijn waardevol voor een waardering in ecosysteem diensten.

³ De Dynamische Delta: Socio-economische effecten van toekomst alternatieven van een duurzaam Haringvliet (conceptvoorstel), versie 20 september 2016